

Understanding this story (continued)

1. Radak to Melachim I 3:28

לפיכך יראו מפניו לעשות דבר רע ואפילו בסתר כי ראו כי ברוב חכמתו יוציא לאור משפט כמו שנעשה בזה המשפט:

Therefore they feared to do anything bad, even in private, for they saw that in his great wisdom he could bring justice to light, as happened in this legal decision.

2. Abarbanel to Melachim I 3:12

השער הראשון אין ספק שאופן השגת שלמה ודרך ידיעתו נבדל מאופן השגת חכמי המחקר ודרך ידיעתם, בשהשגתם היא בטבע כפי העיון והקירה האנושית, והשגת שלמה היתה ע"ד הפלא כיד אלקיו הטובה עליו...

והנה הדרך הראשון הוא דרך המחקר האנושי, כי בעבור היות שכל האדם מחובר לגופו והיותו שלמות לגשם טבעי כליי, היה אופן הגעת המושכלות אליו בדרך החושים והדמיון... התבאר מכל זה שבזה הדרך הראשון מהגעת הידיעה בדברים המדעיים שהוא כפי העיון השכלי והחקירה האנושית מדרך החוש ומהמאוחר אל הקודם, תקרנה חמשת החסרונות אשר זכרתי שהם העמל והאיחור והשפלות והקצור והשגיה:

ואמנם הדרך השני אשר הוא מהסיבה אל המסובב ומהקודם אל המאוחר, הוא דרך השכלת השכלים הנבדלים רואי פני המלך, כי הם להיותם שכל פשוט נבדל מחמר ומפאת השפעה נשפע אליהם מאת ד' יתברך, ישיגו הדברים כפי אופן מציאותם... ולהיות השגת הנביאים מושפעת מהקל ית' ובאמצעות המלאכים, היתה הגעת ידיעתם בדרך הזה השני לא בדרך הראשון, כי טבע המקור ראוי שיהיה נמצא במה שיחצב ממנו, ולכן לא יקרה מהחסרונות מה שיקרה למתחכמים בדרך הראשון, כי בהשגתם הנבואית לא ימצא העמל והטורח ולא אורך הזמן בלמידה והעיון ולא שפלות הדברים המושגים ולא קצור וטעות בהשגתם, לפי שדרך השגתם אינו ממטה למעלה כדרך העיון האנושי, אבל בהפך מלמעלה למטה ומהעליונים אל התחתונים והשפלים ומהסכות אל המסובבים...

ומזה הדרך השני היתה חכמת שלמה, כי כאשר שאל מאת האלקים לב שומע, ר"ל שכל מוכן להבין אמרי בינה ולהשיג האמת מתוך עיונו וחקירתו בדרך הראשון, השיבו ית' "יען אשר שאלת את הדבר הזה" והוא הבן לשמוע משפט, ר"ל חן ושכל טוב להבין עניני המשפט, "הנה עשיתי כדברך" לתת לך לב שומע ושכל מוכן להבין דבר המשפט, ונוסף על זה "הנה נתתי לך לב חכם ונבון אשר כמוך לא היה לפניך", ר"ל שכל נקנה וחכם מקיף בכל המושכלות, לא מפאת חקירתו כי אם במתנה מיד האלקי' ובחסד עליון. ולהיות קנין חכמתו בזה הדרך השני על דרך הפליאה באמצעות השפע האלקי שחל עליו פתאום, אמר אשר כמוך לא היה לפניך ואחריך לא יקום כמוך, לפי שכל החכמים שהיו לפניו ולאחריו נתחכמו בדרך הראשון מהעיון והחקירה, ולא נמלטו מהחסרונות החמשה אשר יקרו בהשגה האנושית...

השער השני הנה כמו שנבדלה חכמת שלמה מחכמת חכמי המחקר מפאת אופן השגתו ודרך ידיעתו, ככה נבדלה מפאת הדברים הידועים אליו והמושגים אצלו אשר לא הגיעו אליהם כל חכמי העיון אשר היו לפניו ולאחריו... השער השלישי וראוי שאשתדל עתה בהתרת הספק אשר יקרה מפאת הנביאים במעלת חכמת שלמה, ואומר ראשונה שיסוד הספק הזה, רוצה לומר מציאות החכמה בנביאים הוא ממה שאמרו במסכת נדרים (פ"ד ל"ח ע"א) "א"ר יוחנן אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על חכם גבור ועשיר וענו, וכלם ממש וכו'". ... והרב המורה (פ' ל"ב ח"ב) כתב שהחכמה העיונית המחקרית היא מכלל ההכנות הכרחיות בנבואה שאי אפשר שתמצא בלתי, והוכיח דעתו מזה המאמר... כתב הר"ן שהשלמות האלו שזכרו חז"ל אינם תנאים בנבואה ומביאים אליה לשימצא עמה תמיד וכפי מדרגתה, אבל הם דברים צריכים לנביא השלוח אל העם כדי שיועיל בשליחותו...

הראשון הוא שהחכמה אינה הכנה הכרחית מביאה אל הנבואה כמו שזכרתי, ולא דבר עצמי נמשך אחריה באופן שיתחייב שתהיה מדרגת החכמה כפי מדרגת הנבואה ושהנביא היותר רוחני בדבוק האלקי יהיה בהכרח יותר חכם, לפי שהחכמה הוא מחסדי ד' ומתנותיו על הנביאים כפי צורך שליחותם, ומי המונע שיהיה הדבוק גדול והשפע הנבואי חזק ורב ויתרון החכמה מעט או הרבה... והדרך השני הוא שאף שגודה שהשפע האלקי אשר יחול על הנביא לשיתנבא הוא בעצמו ישימהו בהכרח חכם להיותו משלים כחו הדברי ושכלו העיוני, הנה שלמה המלך ע"ה היה נביא כמו שביארתי ובגבעון נראה ד' אליו, וכאשר חל עליו השפע הנבואי אז באותו מעמד נתחכם מכל האדם ונתן לו מאת ד' לב חכם ונבון, האמנם לא יתחייב שתהיה מדרגת החכמה בנביאים כפי מדרגתם בהגדת העתידות, לפי שמדרגת הנביאים כפי שהתבאר בזולת זה המקום הם מתחלפות, מהם שירבה בהם השפע להנהיגם ולהשלימם בעצמם בלבד ולא לדבר דבר ד' יתברך כעניני האבות הקדושים, ומהם שירבה בהם השפע כדי ללמוד בני אדם ולהנהיגם...

והדרך השלישי הוא שאף שגודה שהיתה החכמה בנביאים כפי מדרגתם בנבואה, הנה אין ראוי שיובן זה על אותם הידיעות אשר נשתלם בהם שלמה, ר"ל ידיעת הנהגת הבית והמדינה, שכל זה היה רחוק מעסק הנבואה, הלא תראה שיתרו תפש את משה בענין הנהגת המשפט... הדרך הרביעי הוא שאמר ית', אשר כמוך לא היה לפניך וגומר, לא יכלול כי אם מעלת חכמתו על כל החכמים שהיו לפניו ולאחריו, לפי שעליהם יצדק שם נבון וחכם, כמו שנאמר ביוסף (ברא' מ"א ל"ט) אין נבון חכם כמוך אבל הנביאי' לא היו נקראי' בשם חכם ונבון כי אם בשם נביא...

The first gate: There is no doubt that Solomon's grasp and his type of knowledge were different from the kind of grasp of philosophers and their means of knowing. Their grasp is natural, based on human analysis and thought, and Solomon's grasp was miraculous, by the good hand of Gd upon him...

The first path [of knowing] is the path of human analysis. Since human intellect is joined to the body, completing the natural material form, its means of arriving at ideas is via the senses and imagination... It is clarified from all of this that through this first path of achieving knowledge of scientific matters, according to intellectual examination and human analysis via senses and [working backward] from the later to the earlier, the five deficiencies I have mentioned take place: strain, delay, lowliness, limitation and error.

But the second path [of knowing], which is from the Cause to that which is caused, and from the earlier to the later, is the path of insight of the separate [non-material] intellects which are before the King. Because they are simple intellect, separate from the material, and via the influence which comes upon them from Gd and via the *malachim*, the knowledge they achieve is in this second path and not in the first path. For the nature of the source is that it should be found in that which is carved therefrom. Therefore, they are not vulnerable to the deficiencies which befall those who become wise in the first path, for their prophetic grasp does not involve strain or work or a long time or learning or analysis or lowliness of that which is grasped or limitation or errors in their grasp. For their path of grasping is not from the bottom up like human analysis, but the opposite, from above to below, from the higher to the lower and the lowly, from the Cause to those who are caused...

And Solomon's wisdom was of this second path, for when he asked Gd for a listening heart, meaning an intellect which was prepared to understand statements of understanding and to grasp truth via its analysis in the first path, Gd responded, "Since you asked for this," meaning to understand to hear justice, meaning [to receive] favour and good intellect to understand matters of justice, "I have done as you said," to give you a heart that listens and an intellect prepared to understand justice. But on top of that, "I have given you a wise and understanding heart, the likes of which did not exist before you," meaning an acquired intellect and wisdom which encompasses all ideas, not via its own analysis but as a gift from Gd and with Higher generosity. And because his acquisition of wisdom in this second path was miraculous, via sudden Divine influence, it said "There has been none like you before, and there will never arise another like you," because all of the scholars before him and after him became wise in the first path of analysis, and they could not escape the five deficiencies which befall human grasp...

The second gate is that just as Solomon's wisdom was distinguished from the wisdom of philosophers because of his manner of grasping it and knowing it, so it was distinguished in terms of that which he knew and grasped, which they did not achieve with all of the wisdoms of analysis that preceded and followed him...

3. Malbim to Melachim I 3:15

וכבר האריך מהרי"א לבאר שזו היתה מראה גמורה נבואית, לא כדעת הרמב"ם במורה שכתב ששלמה לא השיג בנבואה, עיין שם באורך. וכן בארתי זאת בפ' שה"ש שעל המראה הזאת הושר השיר הראשון, שמצייר בו איך נפש שלמה דרשה את החכמה בדרך העיון, ותבקש להשיג דרכיה בדרך הנבואה שמשיג מן הקודם אל המאוחר השגה פתאומית, שעז"א ישקני מנשיקות פיהו (שה"ש א, ב), משכני אחריו נרוצה (שם, ד), וד' מלא שאלתו כמ"ש (שם ב, ד) הביאני אל בית היין:

Our master, Don Isaac Abarbanel, already went on at length to explain that this was a full prophecy, unlike the view of Rambam in the Guide who wrote that Solomon did not achieve prophecy; see there at length. And I have explained this in my commentary to Song of Songs, that the first song was sung regarding this vision, describing how Solomon's soul sought analytic wisdom, and sought to achieve her ways in a prophetic manner, from the earlier to the later [as opposed to deductively], an instantaneous grasp. Thus it said, "Kiss me with the kisses of Your mouth," "Draw me, after you I shall run." And Hashem fulfilled his request, as it says, "He brought me to the house of wine."

4. Rav Amnon Bazak, פרק ג' (1) ראשית ממלכת שלמה

דומה שניתן להצביע על שתי בעיות העולות בדבריו. ראשית, את בקשתו של שלמה – "וְעִבְדָהּ בְּתוֹךְ עַמָּהּ אֲשֶׁר בְּחֶרֶת עִם רַב אֲשֶׁר לֹא יִמְנָה וְלֹא יִסְפֵר מַלְכָּהּ. וְנִתְּנָה לְעִבְדָהּ לֵב שֹׁמֵעַ לְשֹׁפֵט אֶת עַמָּהּ לְהִבִּין בֵּין טוֹב לְרָע כִּי מִי יוֹכֵל לְשֹׁפֵט אֶת עַמָּהּ הַכְּבֹד הַזֶּה" – יש להשוות לפרשת מינוי השופטים בספר שמות, שבה נאמר למשה "נָבֵל תִּבְלַל גַּם אֶתָּה גַּם הָעָם הַזֶּה הִנֵּה אֲשֶׁר עַמָּהּ כִּי כְבֹד מִמֶּךָ הִדְבָּר לֹא תוֹכֵל עֲשׂוֹהוּ לְבִדָּה" (שמות יח:יח), וכן לדברי משה בתחילת ספר דברים "ד' אֱלֹהֵיכֶם הִרְבֵּה אֶתְכֶם וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם פְּכוּכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב" (דברים א:י). משה ושלמה התמודדו שניהם עם עם רב וכבד. אבל משה הבין שאדם אחד אינו יכול להתמודד עם כל זה...

יתרה מזאת, הצירוף "לְהִבִּין בֵּין טוֹב לְרָע" מזכיר את פרשת גן עדן, שהצירוף "טוב ורע" מופיע בה ארבע פעמים. בייחוד בולט הדמיון לדברי הנחש: "וְהִיָּתָם פְּאֵלָקִים יִדְעֵי טוֹב וְרָע" (בראשית ג:ה). אמנם לעת עתה אין נראה ששלמה מבקש להיות כאלוקים, אבל לעתיד לבוא אכן תעלה השאלה עד כמה הקפיד שלמה לשמור על המרחק הראוי בין האדם ובין אלוהים. ואכן, כשהקב"ה חוזר על הבקשה של שלמה, הוא משמיט את הצירוף הזה פעמיים... והצירוף הזה נשמט גם מן הפרשה המקבילה בספר דברי הימים – המספר בשבח בית דוד...

דומה אפוא, שהסיפור רומז לסכנה הטמונה בחכמה הניתנת בזה לשלמה...

It appears that one could point to two problems which emerge from his words. First, Solomon's request – "And Your servant is within Your nation whom You chose, a large nation which cannot be counted and cannot be numbered because they are large. And give Your servant a listening heart to judge Your nation, to understand between good and bad, for who could judge this heavy nation of Yours." One should match this with the portion of appointing judges in Shemot, in which Moshe was told, "You will wear out, you and this nation that is with you, for the matter is too heavy for you; you cannot do it alone." And with the words of Moshe at the start of Deuteronomy, "Hashem your Gd has made you large, and today you are like the heavenly stars as you are large." Moshe and Solomon both dealt with a large and heavy nation, but Moshe understood that one person could not deal with this...

Further, the formulation "to understand between good and bad" reminds us of the portion of the Garden of Eden, in which the formulation of "good and bad" appears four times. Especially glaring is the similarity to the serpent's words, "And you will be like Gd, knowing good and evil." True, as of now Solomon does not appear to seek to be like Gd, but in the future the question will arise regarding to what extent Solomon is careful to preserve the appropriate distance between human being and Gd. Indeed, when Gd repeats Solomon's request, He omits this formulation twice... And this formulation is omitted from the parallel portion in Divrei haYamim II 1, which praises the house of David...

It appears, then, that this story hints at a danger hidden in the wisdom given to Solomon...

5. Rashi to Melachim I 3:15

ויעש משתה - משמחת לבו שהבין שחלמו אמת:

"And he made a feast" – due to his joy, for he understood that his dream was true.

3:16-28 The story of the Zonot

6. Abarbanel to Melachim I 3:16

ספר הכתוב שמיד באותו היום קרה שבאו שתי נשים זונות אל המלך, לפי שהקרה ד' לפניו הנסיון הזה להורות על חכמתו...

The text informed that immediately, on that day, it happened that two *zonot* came to the king, because Gd caused this test to come before him to demonstrate his wisdom...

7. Midrash, Shir haShirim Rabbah 1:10

מי היו? רב אמר רוחות היו. ורבנן אמרין יבמות היו. ר' סימון בשם ריב"ל אמר זונות ממש היו.

Who were they? Rav said: They were spirits. The Sages said: They were *yevamot*. Rabbi Simon cited Rabbi Yehoshua ben Levi: They were actual *zonot*.

8. Yeshayah 11:2-5

(ב) ונחה עליו רוח ד' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ד': (ג) ונחיהו ביראת ד' ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכים: (ד) ושפט בצדק דלים והוכים במישור לעגני ארץ והקה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע: (ה) והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור תלציו:

9. Rabbi Nachum Rabinovich (translated), *Wisdom and Human Pretention: The Riddle of Shlomo and its Resolution*

<https://thelehrhaus.com/scholarship/wisdom-and-human-pretention-the-riddle-of-shlomo-and-its-resolution/>

By comparing the descriptions of Divrei Hayamim with those of Melakhim, we find that with regard to everything relating to the realization of the prophecy, Divrei Hayamim repeats what was already stated in Melakhim, and even embellishes it—with one exception. In Divrei Hayamim, as in Melakhim, it is recounted that "wisdom and knowledge are granted to you" (ibid. 1:12; compare to 1 Melakhim 3:12), to the extent that "All the kings of the earth came to pay homage to Shlomo and to listen to the wisdom with which Gd had endowed him" (2 Divrei Hayamim 9:23; compare to 1 Melakhim 10:24). However, the amazing tale of how Shlomo's wisdom was first revealed to Israel, when "they saw that he possessed divine wisdom to execute justice" (ibid. 3:28), does not appear in Divrei Hayamim. The absence of the episode of the two mothers from Divrei Hayamim is perplexing, for there would seem to be no greater exhibition of Shlomo's extraordinary wisdom.

The Sages have already addressed this puzzle and illuminated a path to understanding that precisely what seems to be the supreme expression of a "wise and discerning mind" (ibid. 12) was not simply a gift from Gd, and it in fact pushed him into the abyss of destruction...

10. Abarbanel to Melachim I 3:16

הן היו נשים זונות אשר אין בהם בושה וכלימה... והיו מעזות פניהן באמור כל אחת מהן "בני החי ובנך המת," ועכ"ז ירד המלך לתוכן הענין והכיר אמתת הדבר מתוך דבריהן ולאמת הוציא משפט.

They were shameless *zonot*... Each boldly said, "My son is the live one and your son is the dead one," and yet the king was able to descend to the heart of the matter and recognize the truth from their words, and to produce true justice.

11. Radak to Melachim I 3:22

אלה הטענות שנו ושלשו לפני המלך, כמנהג בעלי הדין שכל אחד שונה בטענותיו לחזקו ולהטיבו ולהבינו לשופט:

They repeated these claims twice and thrice before the king, like litigants who each repeat their claims to reinforce them and improve them and make them understood before the judge.

12. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 3:8

אמר רבי סימון צריך הדיין לשנות טענותיהן שנאמר [מלכים א ג כג] ויאמר המלך זאת אומרת זה בני החי ובנך המת וגו'.

13. Abarbanel to Melachim I 3:23

ואפשר לומר שלפי שהאשה אשר דברה ראשונה ספרה דברים הרבה... והספורים האלה לא היו לה עדים לאמתם, לכן אמר המלך לאשה מה לנו בכל הדברים אשר ספרת אחרי שלא תביא עליהם עדים? לא נשאר בזה אם כן כי אם שאת תאמר שבנך החי ולא המת, והאשה האחרת אומרת שבנה החי ובנך המת וכל שאר הדברים יפלו...

14. Radak to Melachim I 3:26

ומה שלא לקחה אותו אחר שהאחרת אמרה "תנו לה" כי ידעה כי מרחמת עליו אמרה, וחשבה כי המלך לא יתנהו לה:

15. Abarbanel to Melachim I 3:26

לפי שחשבה שהמלך לא יתן אותו אליה, וגם הילד אחרי כן תמיד יספק בהיותו בנה מפני זה המחלוקת אשר התפרסם, ולא היתה חפצה לגדלו ואחרי כן ילך לו...

16. Rabbi David ibn Abi Zimra (Spain, Egypt, Israel 16th century), Responsum 3:634

שאלת ממני ידיד נפשי על המשפט ששפט שלמה הע"ה בין שתי הנשים זונות... ומה החכמה היתרה שיש במשפט הזה. אין זה כי אם תחבולה מן התחבולות ויש בזמננו מי שיודע לעשות תחבולות כאלה וזולתם... תשובה יפה שאלת וכבר קדמך ר' יצחק אברבנאל ומה שתירץ אינו נכון בעיני תדעהו מספרו...

You asked me to tell you, my beloved friend, of the judgment which King Solomon judged between the two *zonot*... and what was the great wisdom in this judgment. It was only a strategy among strategies, and in our own day we have people who know how to make such strategies and others...

Answer: You have asked well, and Rabbi Isaac Abarbanel preceded you. His answer is not correct in my eyes, you may know it from his book...

17. Rabbi Yitzchak Etshalom, *The Mystery of Solomon's Wisdom*

<https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/981635>

18. Abarbanel to Melachim I 3:22

וספר הכתוב שהאשה הנתבעת לא רצתה להרבות בדברים פן תכשל בדבריה...

And the text told that the defendant did not want to extend her words, lest she stumble in her words...

Source	Who won?	Basis for King Solomon's Judgment
Malbim	Defendant	Wording: She emphasized that her child was the live one
R' Weisenberg	Defendant	Words: The plaintiff couldn't have known that her accusation was true
R' Etshalom	Plaintiff	Words plus test: The allegation was of murder, not manslaughter
Abarbanel	Plaintiff	Faces and delivery
Radbaz	Defendant	Analysis of physical characteristics